

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας εντυπωσίασε στο Διεθνές Βουλγαρικό Φεστιβάλ

Στο Καζανλίκ της Βουλγαρίας έγινε μία τριακοστή πρώτη φορά το ετήσιο Φεστιβάλ (γιορτή των Ρόδων) διάρκειας πέντε ημερών (2-7/6/99). Οι εκδηλώσεις αυτές προ εξαιτίας πήραν διεθνή χαρακτήρα. Κάθε χρόνο ο Δήμος, ανάλογα με τις δυνατότητές του, καλεί εκτός από Βουλγάρικα και άλλων συγκροτήματα ξένων χωρών κυρίως χορευτικά.

Η Εύξεινος Λέσχη δέχτηκε και ανταποκρίθηκε σε δύο τιμητικές προκλήσεις της αδελφής πόλης του Καζανλίκ. Και αυτή τη φορά η εμφάνιση του χορευτικού μας συγκροτή-

ματος υπήρξε άκρως εντυπωσιακή. Είμασταν κάθε μέρα στο επίκεντρο όλων των εκδηλώσεων μ' ένα συγκρότημα που πετούσε κυριολεκτικά. Τα κολακευτικά σχόλια της οργανωτικής επιτροπής και τα παρατεταμένα χειροκροτήματα ενισχύουν την άποψή μας αυτή. Αν εξαιρέσουμε τα παγκοσμίως γνωστά Γεωργιανά συγκροτήματα, είχαμε την πρώτη θέση από πλευράς εμφανίσεως. Μας έγιναν επίμονες προτάσεις πολιτιστικής συνεργασίας από τους υπεύθυνους της Γεωργίας και Τουρκίας. Η Βουλγαρία ήδη εξεδήλωσε την επιθυμία της να πάρει μέρος σε δικές μας εκδηλώσεις.

Δώσαμε δύσκολες εξετάσεις και πήραμε άριστα. Για τις χιλιάδες των θεατών, αν και ανακοινώθηκε το ιστορικό του Σωματίου μας, δεν είμασταν μόνο η Εύξεινος Λέσχη και η πόλη της Βέροιας αλλά η Ελλάδα.

Στιγμιότυπο από τις εμφανίσεις του χορευτικού μας συγκροτήματος.

Μας δόθηκε, κατ' εξαίρεση, η δυνατότητα να χαιρετίσουμε δύο φορές, δίνοντας το βαθύτερο νόημα των εκδηλώσεων του Διεθνούς Φεστιβάλ.

Θα ήταν άδικο να εκμεταλλευθούμε την καλοσύνη του τοπικού και παντοκράτου τύπου γράφοντας δεκάδες σελίδες για όσα βιώσαμε στην πό-

λη του Καζανλίκ. Θεωρούμε ωστόσο σκόπιμο να δημοσιευτεί το κείμενο ενός μόνο χαιρετισμού που κάναμε.

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ
ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ**

*Δημότες και δημόσσοι της αδελφής πόλης του Καζανλίκ, φίλες και φίλοι,

Νοιώθω την ηθική υποχρέωση να ευχαριστήσω θερμά εκ μέρους της Ευξεινου Λέσχης Βέροιας, την οργανωτική επιτροπή του Φεστιβάλ που μας κάλεσε να πάρουμε μέρος στις όμορφες αυτές εκδηλώσεις.

Την ευχαριστούμε ακόμα για την θερμή υποδοχή και την πηγαία φιλοξενία.

Αλλά φίλες και φίλοι είστε όλοι σας αξία συγχαρητηρίων και για κάτι άλλο πολύ πιο σημαντικό. Με τις γιορτές των ρόδων που καθιερώσατε και προ εξαιτίας πήραν διεθνή χαρακτήρα, στέλνετε στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα μηνύματα αγάπης, φιλίας και συνεργασίας λαών, στέλνετε μηνύματα ειρήνης και ανθρωπιάς.

Και ο δικός μας σύλλογος, η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας, όπως ονομάζεται, αυτά τα οράματα υπηρετεί. Πενήντα ολόκληρα χρόνια διοργανώνουμε πολιτιστικές αποστολές όχι μόνο μέσα στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, της Ασίας, του Καναδά, της Αμερικής τονίζοντας την ανάγκη να

σπύζου στην 3η σελ.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

1. Μιχαήλ Γερασιμίδης
2. Γιάννης Μελετιδής
3. Γιάννης Μιχαηλίδης
4. Ανδρέας Ταταριδής
5. Γιώργος Χ. Χιονιδής

Η ΕΠΙΦΥΛΜΙΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

Προσκυνητής στη γενέτειρά του και ο γερο - Θεόδωρος. Το τουριστικό λεωφορείο εκείνη τη μέρα είχε προορισμό την Τραπεζούντα. Η καρδιά του χτυπούσε δυνατά σαν έμπαινε στην πόλη των Κοιμητών, την Τραπεζούντα.

Στη θύλακή του έρχονται τα μαθητικά του χρόνια σαν αντηκρίξει το μεγάλο εκείνο σχολείο, το Φροντιστήριο, όπου φοίτησε για δύο χρόνια.

Ασίστατη είναι η νοσταλγία του για να επισκεφθεί και το χωριό του, το πατρικό του σπίτι, ύστερα από εβδομήντα δύο χρόνια!

Με το ξέπνομα της αυγής πήρε ταξί για το χωριό του. Τώρα, θυμάται έντονα το πατρικό του σπίτι, τον αυλόγυρο, το μεγάλο δέντρο του, τις μέρες και τα χρόνια που πέρασε στη σκιά του.

Το αυτοκίνητο τρέχει. Η φύση όλη έμεινε ίδια, όπως ήταν τότε... Η μία τοποθεσία διαδέχεται την άλλη και η κάθε μία φέρνει τη δική της ανάμνηση, τη δική της συγκίνηση.

Μία ολόκληρη ευτυχημένη παιδική ζωή ξεδιπλώνεται

Σαν μνημόσυνο

μπροστά του. Η ανυπομονησία του μεγαλώνει όσο μικραίνει η απόσταση προς το χωριό του.

Σε λίγο φανερώνεται τ' αγαπημένο του χωριό καταμεσής στην πλαγιά. Γεμίζει η καρδιά του από χαρά και απέραντη συγκίνηση. Μάγεμα ο τόπος. Του φαίνεται πως όλα τα άψυχα τον καλωσορίζουν. Γεμίζει η ψυχή του από αγαλλίαση.

Το ταξί τον αφήνει στην πλατεία του χωριού. Είναι ένα τουρκοχώρι τώρα. Με σφιγμένη την ψυχή και με τη λαχτάρα του ελαφιού, που αναζητά τη βρυσσοπήγη του, βρίσκει το πατρικό του σπίτι. Χαλασμένο και χορταριασμένο. Τίποτα δεν στέκεται όρθιο! Κανένας στο κατώφλι να το δεχτεί και να τον καλωσορίσει όπως τότε που επέστρεφε από τις διακοπές... Κάποτε, πριν από τον ξεριζωμό, σ' αυτό το χαλασμένο σπίτι υ-

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΜΕΛΕΤΙΔΗ

πήρχε πατέρας, μάνα, καλομάνα και αδελφία. Τώρα...! Η θύμησή του του έφερε ένα βάρος στο στήθος. Σαν λυτρωτική χορηγία για τον πόνο του, έρχονται δάκρυα από τα γηρασμένα μάτια του. Ήταν σαν σταγόνας από αγίασμα.

Σαν ξελάφρωσε πήρε το δρόμο για τα Νεκροταφεία του χωριού. Σαν τα βρήκε περίλυπη η ψυχή του. Τίποτα δεν απομένει! Ένας βοσκότοπος τώρα.

Καθώς προχωρεί με σιγανά και μικρά βήματα προς το κέντρο του χώρου, παρατηρεί πως ανάμεσα στα τσαλιά και τις πέτρες υπάρχει ένας σπασμένος πέτρινος σταυρός.

Γονατίζει, κάνει το σταυρό του και με τρεμάμενο χέρι σνάβει ένα κεράκι.

Ήταν το μόνο που μπορούσε να κάνει σαν μνημόσυνο για τους συγχωριανούς του, που απάμειναν εκεί.

"Εκεί κερν κι όφκετα,
θυμιάμο κι καϊτα,
μνημόσυνο κι γίνεται,
σταυρόν κι στερουότα".

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ανέκδοτα

1. 'Οϊ τον αφορισμένον

Ο Λάζαρον τη Πανάτων, σίπα έστεκεν, εντώκαν στον ατ' τ' απίδια. Εσκώθεν, επήρην έναν ακοινίν, έναν σακκίν και εχπάστεν να πάει στην Ζερμούδαν, στον κλεψιόν.

Ασ' σο χωρίον κι επρόφτασεν να εβγαίν' ελέπει στον Κυρταλάβα η γειτόντσα τ'.

- Αφέντα Λάζαρε, λέγει στον, μερ' πας; Θα πάγω σ' Ερζερούμι!
- Κουρπάντς, περμίσσον ασ δίγω σε έναν γράμμα και δίσ' στο στην πόσταν.
- Δος μα, είπε ατεν. Αμόν ντο κατηβαίνω στην Αρδασαν, δι' ατο.

Εφερην ατονη γαρή το γράμμα εδώκεν στον κ' έναν κορόσ. Επαίρην ο Λάζαρον και τα δύο κ' εδέβεν πλαν. Μεσανυχτί ευρέθεν στην Ζερμούδαν. Εξέβεν απάν σ' έναν απιδ', επτίναξεν, εκατέβεν εγόμεωσεν το σακκίν ατ, εφορτώθεν κ εκλώσταν οπίσ' σο χωρίον ατ'.

Διαβόλ' συνεργία, όνταν ετίναξεν το γράμμα ερούζεν ασ' στον κόλφην ατ, δίχως να εγροικά το.

Από πουρνου ελέπεν άτον η Κυρταλάβα ερώτεσων άτον αν έστειλεν το γράμμα.

- Ουφί είπεν, ατώρα θα επήγην πα!

Εκείνο το πουρνόν ίνας Τούρκος ασ' στην Ζερμούδαν θ' επέγνεν στην Τζίτεν στον Μολάν. Σίττια εδεβένεν ασ απιδ' κεκά ήρην το γράμμαν ντ' έχάσεν ο Λάζαρον. Εδέβασεν τον πηλίκον, τερεί τη Κυρταλάβας εν. Τόμου και έρβεν στην Τσίτεν επήγην στην Κυρταλάβαν και λέει ατεν:

- Θα δίγ'ς στοιχαριάκα! Εγκα σε γράμμαν ασ' στον γιο σ'...

Παίρ' το γράμμαν χαρεμέντσα η Κυρταλάβα και τον τερεί; Το γράμμαν ντ' έστειλεν εκείνε!...

Πάει σο Λάζαρον.

- Αφέντα, λέει στον έρβεν οπίσ' το γράμμαν ντ' έστειλες!

- Και ποιός έγκεν ατό; ερωτά εκείνος.

- Ο Μουσταφάς ασ' στην Ζερμούδαν εύρεν από αφκά σο τρανόν τ' απιδ'.

- Οί να τολώ την πίστην ατ τον αφορισμένον, σκούξεν.

Αφκά σ' απιδ' τν' εράεβεν;

2. Τ' εγγουνιασμένα

Ενας Ματσουκάτες ευρέθεν σ' έναν Κρωμέτκον χαράν. Μεσημέρι εδώκαν άτον έναν κοφτάδες. Ας έφασεν ατα και έγλυψεν και τα δάχτυλα τ', εδέλεσαν να δίγ' ν άτον και ένα ξάι πασκιτανένεν τρορβάν.

Ο Ματσουκάτες την τσορβάν πακ' εκλώσων οπίσ' παρακαλετά, πα είπεν ατε: "Λελεύω σας, δώστε εμ ένα - δύο κί' άλλα απ' εκείνα τ' εγγουνιασμένα"

Λεξιλόγιο

1. πεντικός = ποντικός
2. περόν = πηρούνι
3. πιστόφ = πιστόλι
4. πλάνον = οικόπεδο
5. πλεθύνω = πληθαίνω

6. πλέχομαι = μπλέκομαι
7. πλημμύν = η πλήμμη
8. πλουμιστός = στολισμένος
9. πλύσομαι = πλένομαι
10. ποπάς = παπάς
11. πορπατώ = περπατώ
12. πρίντς = ρύζι
13. πρέσομαι = πρήζομαι
14. προκομέντζα = προκομμένη

Δίστιχα

1. Λελεύω σε, λελεύω σε, λελεύω σ' άλλο μίαν την τραγουδιάν ντο είπες, για πε ατ' άλλο μίαν.
2. Λελεύω σε, λελεύω σε, Μαντσάν τον Παναγιάν βοήθησεν η Παναγία κ' εδώκε μας λαλιάν.
3. Λοι εμέν, λοι εμέν, λοι εμέν θ' αποθάνω. Πασκίμντο είμαι ετσεμής κ' ατώρα θα μαθάνω.
4. Μα τον Χριστόν, μα τον Θεόν, μα τήναν άγιον κ' άλλο το δαχτυλιδ' εν' εδέκες με ασό χέρι μ' κ' εβγάλα.
5. Να έξερες νε άπιστε την νύχταν πως γυρίζω. Βάλω κα το κιφάλι μου και για τ' εσέν νουνίζω.
6. Ν' αιλοί εμέν, ν' αιλοί

Ανιγήματα

1. Αδακά κοιλοπονά κι εκεί πέραν πάει γεννά (πυροβόλο όπλο)
2. Ενανα εν και'ς όλα εμπαιν (όνομα)
3. Κοντός κοντός καλόερος τα σίδερα ζωμένος (βαρέλι)
4. Εγώ πάω κι από πάει και πάντα εμπροστά μ' πάει (σκιά)
5. Πιοις εν ο γέρος με τα δώδεκα παιδιά; (ο χρόνος)
6. Τη θείας - ι - μ' το κουλόπον γομάτο κονίδας, το να εν; (το σύκο).

Από το αγιολόγιο της εκκλησίας μας ΖΗΝΩΝ Ο ΕΚ ΠΟΝΤΟΥ

Ασκήτης στην Κιλκία, ο μνημονεύμενος Όσιος της 10ης Φεβρουαρίου.

Ήταν στρατιωτικός - αυτοκρατορικός ταχυδρόμος και διετέλεσε μαθητής του Μ. Βασιλείου. Μετά το θάνατο του αυτοκράτορα Ουάλη, εγκατέλειψε τις ανέσεις του κόσμου και έφυγε για την περιοχή της Αντιόχειας, όπου και εγκαταστάθηκε σε ένα τάφο στο παρακείμενο βουνό. Καμιά παρηγοριά ούτε στη διαμονή ούτε στην αμφίεση ούτε στην τροφή δεν επέτρεπε στον εαυτό του ενδυόταν παλαιά ράκη και έδενε με σχοινιά τα κομματιασμένα παπούτσια του! Προμηθευόταν ένα ψωμί για δύο μέρες, και το νερό του το μετέφερε με κόπο από μακριά.

Όταν κάποτε τον επισκέφθηκε ο ίδιος ο βιογράφος, χειροθετημένος αναγνώστης ως τότε, ο Όσιος στην αρχή υποκρινόταν πως αγνοούσε ασκήτη με το όνομα Ζήνων και μόνο μετά από εκβιαστική επίμονη παράκληση του Θεοδωρήτου, δέχθηκε να δώσει συμβουλές και να του δώσει την ευλογία των προσευχών του.

Κάθε Κυριακή εκκλησιαζόταν στον κεντρικό Ναό του Ερημητηρίου, άκουγε με προσοχή τα Αγιογραφικά Αναγνώσματα, μεταλάμβανε των Αχράντων Μυστηρίων και επέστρεφε στο ερημητήριό.

Κάποτε που οι Ισαυροί κυρίευσαν το φρούριο και κατέσφαξαν πολλούς ασκητές και πολλές ασκήτριες, έφθασαν και μέχρι τη σπηλιά του οσίου Ζήνωνος, ο οποίος προσευχήθηκε και τους τύφλωσε, ώστε να μη βλέπουν το σπήλαιο. Μάλιστα, ο ίδιος ο Όσιος έβλεπε καθαρά εκείνη την ώρα τρεις νέους να διώχνουν όλο εκείνο το άγριο στίφος μακριά από την ασκήτική παλαίστρα του. Η Χάρη του Θεού ήταν η μοναδική και πραγματική ασφάλειά του! Προς τα τέλη της ζωής του, όταν πλέον και τα αδελφια του είχαν φθάσει σε ώριμη ηλικία, επέστρεψε στο χωριό του, πούλησε το μερίδιο της περιουσίας του, μοίρασε πολλά στους φτωχούς ο ίδιος, ενώ τα υπόλοιπα τα εμπιστεύθηκε στον Αρχιεπίσκοπο Αντοχίας Αλέξανδρο για τον ίδιο σκοπό, διότι προαισθανόταν το τέλος του.

Στολισμένος με τους πολλούς κόπους της ασκήσεως, χωρίς καμιά συγκατάβαση ή μετριάσμο, χάριν της ολοτελούς φιλοθείας του, αλλά και με τις πολλές ελεημοσύνες εκ της πατρικής περιουσίας, χωρίς κανένα εγκόσμιο βάρος, αυτός ο ουρανοπολίτης, πτηνό πιο πολύ παρά άνθρωπος, πέταξε μια για πάντα στα ουράνια σκηνώματα.

• Αναδημοσιεύεται από το περιοδικό "Επαγγελία" (Μάιος 1999) της Ιεράς Μητρόπολης Γουμένισσης, Αξιούπολης του Πολυκάστρου.

"ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΣΥΜΜΙΚΤΑ" το νέο βιβλίο του Κ. Γεωργίου Θ. Παπαδόπουλου

γράφει ο Ανδρέας Ελ. Ταταριδής

Αν κρίνω από τον εαυτό μου, που αφότου έγινα συνταξιούχος καταγινομαι με περισσότερη όρεξη με το γράψιμο (και το διάβασμα φυσικά), δικαιούμαι και με τους άλλους συνταξιούχους, που έχουν την ίδια μένα... "πετριά"!

Όμως για τον όντως εκλεκτό και δημιουργικό συμπατριώτη μας κ. Γεώργιο Θ. Παπαδόπουλο δεν έχουν έτοι ακριβώς τα πράγματα. Παρακολουθώντας τον ποντιακό τύπο από πολλά χρόνια διαπιστώνω την έντονη πνευματική (και Σωματειακή) παρουσία του, πολύ πριν γίνει συνταξιούχος. Αλλωστε υπήρξε εκπαιδευτικός, αναρχικήθηκε στα ανώτατα κλιμάκια του κλάδου του (προϊστάμενος γραφείου Β/θμιας Εκπαίδευσης) και φυσικά αυτή η ιδιότης του (του φιλόλογου) τον "βοήθησε" στο να κρατά σταθερά την πένα στο χέρι και να γράφει πολύ περισσότερο από τα τυπικά υπηρεσιακά έγγραφα.

Έτσι, έχει χαρίσει απειράριθμα άρθρα με λαογραφική, ιστορική και σωματειακή υφή και βεβαίως (εδώ είναι το σημαντικό!) όλα του τα άρθρα έχουν σχέση με τον Πόντο και τους πόντιους!!! Αθεράπευτος ποντιολάτρης ο κ. Παπαδόπουλος, σε κάθε περίπτωση, θα βρει αφορμή για να γράφει κάτι για τον Πόντο και τους πόντιους. Όλοι όσοι λαμβάνουμε ποντιακά έντυπα ασφαλώς θα διαβάσουμε τα κείμενά του, τα οποία, βεβαίως, πάντοτε είναι καλογραμμένα και τεκμηριωμένα!...

Αλλά ο κ. Παπαδόπουλος έκανε τελευταίως κάτι, που αξίζει να το κάνει: συγκέντρωσε τα σπουδαιότερα άρθρα του και αφού τα κατέταξε σε κατηγορίες (ιστορία - κοινωνικά - λαογραφικά - λογοτεχνία - Παναγία Σουμελά - Συνέδρια - Απόδημος Ελληνισμός) τα μορφοποίησε σ' ένα βιβλίο 207 σελί-

δων από τον τίτλο "ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΣΥΜΜΙΚΤΑ" και με την εκδοτική πείρα και ευθύνη του εκδοτικού οίκου των συμπατριωτών μας Αφών Κυριακίδη (αλήθεια: αυτοί οι συμπατριώτες μας πόσο πολύτιμη είναι η συμβολή τους στον ποντιακό πνευματικό κόσμο;) έφεραν το βιβλίο αυτό μπροστά μας, να το διαβάσουμε, να το απολαύσουμε και να χαρούμε την δυνατή πένα του συγγραφέα μας κ. Παπαδόπουλου.

Παρ' ότι τα περισσότερα άρθρα του νέου αυτού βιβλίου του κ. Γ. Παπαδόπουλου (σημ.: να θυμίσω το προηγούμενό του "ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΥΣ ΠΟΝΤΙΟΥΣ - ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ") τα γνωρίζω, εν τούτοις με πολλή χαρά να ξαναδιάβαζα και φυσικά τα χάρηκα για δεύτερη φορά.

Δεν κομίζω γλαύκα εις Αθήνας αν πω ότι η συγγραφή και η εντύπωση ενός οιοδήποτε βιβλίου απαιτεί πολύ κόπο, πολύ χρόνο, πολύ χρήμα. Αυτό είναι λίγο έως πολύ γνωστό! Εκείνο που δεν είναι γνωστό είναι το άλλο, δηλαδή η αγωνία του συγγραφέως για την διάθεση βεβαίως του βιβλίου του, αλλά - κυρίως - η ευμενής αποδοχή αυτού από το αναγνωστικό κοινό!

Έχοντας, λοιπόν, ως δεδομένο την συγγραφική αξιοσύνη του κ. Γ.Θ. Παπαδόπουλου, συνεκτιμώντας δε και το άλλο δεδομένο, την αδιαμφισβήτητη ποντιολατρία του, κάναμε ένα βήμα ακόμη και λέμε θαρρετά και ανυπόκριτα: Εύγε, συμπατριώτη, κύριε Γεώργιε Παπαδόπουλε, με το βιβλί σου μας "γέμισες" από Πόντο! Σ' ευχαριστούμε!..

Σου αξίζει ο καλός λόγος! Αλλά σου αξίζει και η άλλη υποστήριξη! Το βιβλίο σου πρέπει και να διαβασθεί και να τοποθετηθεί σε περίοπτη θέση στην βιβλιοθήκη του κάθε πόντιου. Διότι έχει όλα εκείνα τα καλά στοιχεία για να το δεχτείς και να το "αγκαλιάσεις" με θέρμη: είναι καλογραμμένο, είναι καλοτυπωμένο, είναι προσεγγμένο, είναι ΠΟΝΤΙΑΚΟ!!!

Βυζαντινά κάστρα στον Πόντο

Νίκου Κ. Μουτσόπουλου Καθηγητή Πανεπιστημίου

Εκτός από τα ήθη και τα έθιμα, αυτά που μαρτυρούν ιδιαίτερα την παράδοση, είναι οι εκκλησίες και τα κάστρα των χαμένων πατριδών. Θα υποστηρίξαμε μάλιστα πως περισσότερο και από τις εκκλησίες είναι τα κάστρα που αποτελούν την πιο ισχυρή μαρτυρία για τη συνέχεια της παρουσίας ενός λαού και του πολιτισμού του σ' έναν τόπο τη διαχρονική επαλληλία του πολιτισμού στον Πόντο ήταν πάντα μια ανεξίτηλη μαρτυρία της ελληνικότητας του. Ο ένας "ελληνισμός" επικαλύπτει τον άλλο.

Ο παλαιοχριστιανικός - ουστεινάνειος επικαλύπτει τα ίχνη της ελληνικής αρχαιότητας, ο βυζαντινός ελληνισμός επενδύει την παλαιοχριστιανική φάση.

Αποτελεί μεγάλο ευτύχημα ότι στον Πόντο σώθηκαν σε πάρα πολύ καλή κατάσταση πολλά δείγματα - μαρτυρίες του αμυντικού συστήματος: τειχιωμένες πολιτείες, κάστρα, δυναμάρια και καλέδες.

Στα έσοχα χρόνια της βυζαντινής κυριαρχίας, με τη συρρίκνωση που είχε υποστεί η αυτοκρατορία του Πόντου, η διοικητική διαίρεση αποτελεί εύγλωτη μαρτυρία της αμυντικής μέριμνας και οργάνωσης του Ποντιακού Ελληνισμού. Έτσι βλέπουμε τον Πόντο να διαιρείται σε θέματα και βάνδα όπως: στο θέμα της Μεγάλης Λαζίας και στα βάνδα: Ριζαίον (με κάστρα: Ζερέλη Ριζαίου Μαπαύρη), Συρμένων (με

κάστρα: Ηράκλεια και Σούρμαινα), βάνδον Γημώριον (με κάστρα: Χοτζά, Δρύωνα και Γήμωρα), βάνδον Ματζουκάων (με κάστρα: Δικαίσιον, Δούβερα και Χαροκόπι), το βάνδον Παλαματζουκάων, το θέμα Χαλδίας (με κάστρα: Τριχωμία, Σοράγωνα και Ατρα), το βάνδον Τριχωμίας (με κάστρα: Μάγερη, Χωρόβη, Κιθάρανα, Αχάνα, Πλάτανα) και το βάνδον της Τραπεζούντας.

Ερείπια οχυρωμένων και κάστρων που διασώζονται και σήμερα, ύστερα από συστηματική έρευνα και αποτύπωση κατόρθωσαν να επιστημονούν αρκετά οι: Anthony Bryer, David και June Winfield στο πρόσφατο και ιδιαίτερα αξιόλογο βιβλίο τους για τα μνημεία του Πόντου: (The Byzantine Monuments and Topography of the Pontos, εκδ. 1985).

Για την εργασία τους αυτή, εμείς οι Έλληνες και ιδιαίτερα οι Πόντιοι τους είμαστε ευγνώμονες. Θα πρέπει και προτείνουμε να οριστεί μια επιτροπή που θα τάξει σχολό της τη συγκέντρωση και καταγραφή του υλικού, εκτός από τα θρησκευτικά μνημεία, των κάστρων και των δυναμάρων του Πόντου που είναι στοιχεία αδιαφιλονίκητα της αιώνιας ελληνικής παρουσίας στην εσχάτη αυτή της Βυζαντινής μας αυτοκρατορίας. Η συγκέντρωση και η απόσωση του πολύτιμου αυτού υλικού θα αποτελέσει ιερή παρακαταθήκη για τους επόχους.

Και οι Πόντιοι, περισσότερο από όλους τους Έλληνες γνωρίζουν και να διατηρούν και να τιμούν την παράδοση.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

- Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.
- Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες.

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται.

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. (0331) 25.282
Βέροια (ΤΚ 59100)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
1.000 δρχ.

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.
ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 - ΤΗΛ. (0331) 66.913 - 61.160
FAX (0331) 66.979

Το Ποντιακό θέατρο

Γιάννης Τερζά - Τερζανίδη Ηθοποιού

Η άρρηκτη και αδιάκοπη ενότητα της ποντιακής γλώσσας διατηρείται αλώβητη μέχρι τις μέρες μας, είναι ένα φαινόμενο που θέλει ειδική αναζήτηση. Η διαρκής η διάρκεια και σχέση της γλώσσας με το λαϊκό, πηγή του ποντιακού θέατρο, αποτελεί ένα φαινόμενο συνεχές, που εμφανίζεται καθαρά στο Λαϊκό Ποντιακό Θέατρο, που εκδηλώνεται με παρηγορία και ζωντάνια στους Μωμόερους, που παίζουν μόνο στη Ζάκυνθο συναντάμε, στις Ζακυνθινές Ομάδες.

Αναζητώντας τη διαχρονική πορεία του ατελείωτου αυθόρμητου θεατρού, που επιζεί ζωντανά και όχι μουσειακά ο εισηγητής επιστημαίνει και σημασιοδοτεί τις ευαίσθητες χορδές που αυξάνουν το ΕΙΝΑΙ μας σα λαός, που οι γλωσσικές και κεραικές του μαρτυρίες είναι ακατάλυτες.

Αναζητώντας από τα βάθη του χρόνου, η ποντιακή διάλεκτος διατηρεί ανέπαφες ορισμένες πτυχές που αδιάλειπτα αναζητούνται και με ποικίλους τρόπους σημαδεύουν τη νεοελληνική λαϊκή μας παράδοση. Κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει και να μειώσει αυτήν την τεράστια προσφορά, με τις γλωσσικές και φωνητικές της ιδιαιτερότητες.

Οι ρόδοι μας θεωρούμε να διαφωτίσουμε, κατά το δυνατό, την απάρκεια αυτόν τον ευαίσθητο χώρο, τις σχέσεις δηλαδή ποντιακής ντοπιολαλιάς με το λαϊκό ποντιακό θέατρο, που είναι μια ένδειξη ζωτικότητας, που στις μέρες μας σημαίνει.

Το Ποντιακό Θέατρο, μορφή έκφρασης από τις πιο ζωτικές πολιτισμικές μας καταβολές, χρίζει ιδιαίτερης προσοχής, καταξίωση και αναγνώρισης.

Προσέξτε οι, πραγματικοί, Μακεδόνες:

Τα Σκόπια δουλεύουν και μας... "δουλεύουν"!!

Γράφει ο Γιώργος Χ. Χιονίδης

1 Είπαμε να μη βοηθάμε στο ζόριμά μας λόγω της ζέστης και κάνουμε το θερμομέτρο μας να ανεβαίνει και από αιτίες, που δεν έχουν σχέση με τη θερμοκρασία του φυσικού περιβάλλοντος...

Ακόμα, προτάξαμε το θέμα του Κοσσυφοπεδίου (μετά τα ελληνικά φιάσκο στην περίπτωση των Ιμίων, του Οτζαλάν - Κούρδων, Αλβανών κ.τ.λ.)

Εχω, όμως, φόβους, πως το σκουλήκι, που τρώει εσωτερικά το μήλο της Μακεδονίας μας, οι ψευτοΜακεδόνες(!) των Σκοπίων, συνεχίζουν τον ύπουλο ρόλο τους, της πλαστογραφίας της ιστορικής αλήθειας, ώστε η χώρα τους να αποκαλείται πλέον "Μακεδονία" από τους ξένους και μπροστά σε Έλληνες υπουργούς!!

Αν, λοιπόν, πολιτική είναι να προβλέ-

πεις τα "επερχόμενα γεγονότα" (Κ. Καβάφης), όσο δημοσιογραφία είναι η καταγραφή παρόντος και ιστορία η κριτική παρουσίαση του παρελθόντος, τότε νομίζω, ότι όχι, μονάχα, νομιμοποιούμαι να επιστημάνω δύο απλές (!) ειδήσεις και να τονίσω τη σημασία τους, αν δεν υποχρεούμαι, μάλιστα, να πράξω τούτο, πολύ περισσότερο εφόσον τυχαίνει να υπηρετώ και τις τρεις (πολιτική - δημοσιογραφία - ιστορία).

2 Και εξηγούμαι. Διάβασα στην "Ελευθεροτυπία":

Α'. Της 1ης Ιουλίου 1999 (σελ. 7), στην ανταπόκριση, από τα Σκόπια, του κ. Τάκη Διαμαντή, με τίτλο: "Μειονότητα ψηφοφόρων ψάχνουν τα Σκόπια στην Ελλάδα" (!!, τα θαυμαστικά είναι δικά μου...)

Συγκεκριμένα, ο υπουργός (των Σκοπίων, πάντοτε) Αποδήμων και Μετανοστεύσεως (έχουν και τέτοιοι, όταν εμείς "πέρα βρέχει", αφού είχαμε καταργήσει ακόμα και το υππουργείο μας, γεγονός για το οποίο διαμαρτυρήθηκα και εγώ, με επιστολή μου στην "Ελευθεροτυπία") κ. Τρενέφσκι σχεδίασε και εφαρμόζεται ήδη πρόγραμμα καταγραφής των (ψευτο-) "Μακεδόνων" του Εξωτερικού, που υπολογίζει σε 700.000 άτομα.

Σε δημοσίευμα της σκοπιανής εφημερίδας "Νινέβνικ" γράφεται, ότι δεν είναι γνωστό, ακόμα, τι θα κάνει η κυβέρνηση των Σκοπίων με τους ψηφοφόρους, που ζουν στα γειτονικά κράτη, ενώ ο ίδιος υπουργός ισχυρίζεται ότι πρέπει να δουν "σαν αδελφούς" τους Μακεδόνες" (!!, εδώ πάλι, δικά μου τα θαυμαστικά, βάλτε δε, τουλάχιστον, εισαγωγικά) από το Πιρίν (Βουλγαρία) και το Αιγαίο (Ελλάδα)..."

Β'. Είπα, να την αντιπαρέλθω την είδηση, μια και πρόκειται, άλλωστε, για "περσινό" ήνθ σταφύλια".

Όμως, μια εβδομάδα, ακριβώς, ύστερα (δηλαδή 8.7.1999) στην ίδια εφημερίδα, ο αυτός ανταποκριτής από τα Σκόπια, μας πληροφορεί με νέα ανταπόκριση του (με τα αρχικά του, Τ.Δ.), ότι στο γειτονικό κράτος "Και πλατεία Πέλλας αποκτούν τα Σκόπια" ("Ελευθεροτυπία", σελ. 10).

Ειδικότερα, μια ανακαινισμένη πλατεία της πρωτεύουσας (των Σκοπίων), θα ονομάζεται πλέον Πέλλα, για να θυμίσει την πόλη όπου γεννήθηκε ο Μ. Αλέξανδρος!!

Όμως, εκεί όπου η θρασύτητα και η απάτη, ο βιασμός της Ιστορίας, "βγάζει μάτι" (το δικό μας βέβαια), είναι η... αιτιολογία της σχετικής αποφάσεως (δημαρχος των Σκοπίων είναι ο κ. Ρισιο Πέ-

νοφ, φίλος του κ. Δ. Αβραμόπουλου!!), όπως τη διατύπωσε ο κ. Αντρέι Ζερνόφσκι, διευθυντής του προγράμματος της ανακαινίσεως της προαναφερθείσας πλατείας των Σκοπίων:

"Οι αρχές της πόλεως πιστεύουν, ότι, στα διάφορα σημεία της, που δίνονται ονόματα, θα πρέπει τα ονόματα αυτά να συνδέονται με την πολιτιστική και την ιστορική μας κληρονομιά".

Εδώ, η αγανάκτησή μου, δεν ικανοποιείται ούτε με... χίλια (1000) θαυμαστικά!!

Και δεν κρίνω, απλά, "εξ όνυχος τον λέοντα", ως φαίνεται δε (και φέρεται όμως) ως παμπόνηρος... πόντικας.

3 Συμπεράσματα. Ετσι, όπως κινούνται στα Σκόπια (αγκαλιάζοντας θερμότητα, ακόμα, και την Αμερική, το ΝΑΤΟ κτλ) και, αντίθετα, κοιμόμαστε εμείς, στην Ελλάδα κινδυνεύουμε και υπάρχει σοβαρός λόγος να ξυπνήσουμε επιτέλους, να ανοίξουμε, ολάνοιχτα, τα μάτια μας, αφού τα απαλλάξουμε συγχρόνως, τόσο από τα... τοιμούρια του τυφλορατσισμού αλλά όσο και από την τσιμπλα του ψευτοδιεθνισμού, γιατί - όπως πάει η... ακατάστατη κατάσταση - θα χρειαστεί να πάρουμε πιστοποιητικό της Μακεδονικής καταγωγής μας, όχι π.χ., από τον Δήμο της Βέροιας, μα των Σκοπίων!!

Τα γράφει αυτό ένας λάτρης της ιστορικής αλήθειας, χωρίς ίχνος υπερβολής, που δεν τον κατέλαβε τούτη και όταν (πριν λίγα χρόνια) άλλα άτομα έδειχναν - δήθεν - την αγωνία τους για τη Μακεδονία μας.

Και ως προσπάθησα επίπονα (με ομιλίες, εδώ και στο εξωτερικό, και βιβλιοράκια να επιτελέσω το καθήκον μου απέναντι στην Ελλάδα, χωρίς να εκμεταλλευτώ τον (προσωρινόν, όπως φοβόμουν και φάνηκε) ενθουσιασμόν, στον οποίο μερικοί στήριξαν την πολιτική στοχοδότησή τους, ως γνήσιοι πολιτικάντηδες και δημαγωγοί.

Όμως, έχω, τονίζω, τους σοβαρούς φόβους μου, ότι, εάν ζούσε ο μακεδονικής καταγωγής Ιωάν. Στ. Δραγούμης (ο σκληροδολοφονημένος, το 1922, από Βενιζελικούς), θα επαναλάμβανε την κραυγή του:

"Έλληνες, προσέξτε, να σώσετε τη Μακεδονία και η Μακεδονία θα μας σώσει"...

Αν, λοιπόν, δεν μπορούμε να είμαστε, να νιώθουμε και να φερόμαστε, ως γνήσιοι Έλληνες και Μακεδόνες, ως πρώτοι, τουλάχιστον, ως απλοί... Φιλέλληνες και Φιλομακεδόνες!!

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας εντυπωσίασε στο Διεθνές Βουλγαρικό Φεστιβάλ

Σχέζα από την 1η σελ.

Βαστούμε τις αιώνιες αξίες της ζωής, Υπηρετούμε το παραδοσιακό τραγούδι, το χορό, αγνά ήθη κι έθιμα των προγόνων μας και μέσα αυτά δίνουμε το αληθινό νόημα της ζωής του ανθρώπου. Βρισκόμαστε σήμερα κοντά σας, εκτός από άλλων, να φωνάξουμε όλοι μαζί να στις γιορ-

των ρόδων, τη θρησκεία και την παράδοση. Συγχαρητήρια για το πολυσημαντο έργο που προσφέρετε (ακολουθεί ανταλλαγή δώρων). Την αποστολή από πλευράς Διοικήσης Ευξείνου Λέσχης συνόδεψαν οι Ορφανίδης Σταύρος, Ζευγάρπουλος Λάζαρος, Σισμανίδης Μελέτης, Μαυρίδου Λίτσα και Γερασιμίδης Μιχάλης. Χοροδιδάσκα-

Στιγμιότυπο από τις εμφανίσεις των χορευτικών συγκροτημάτων μας.

τές των ρόδων, να στην αγάπη, να στη φιλία, τη συνεργασία των λαών και όχι στις βρώμικες πολεμικές δραστηριότητες που προκαλούν λογής - λογής συμφορές.

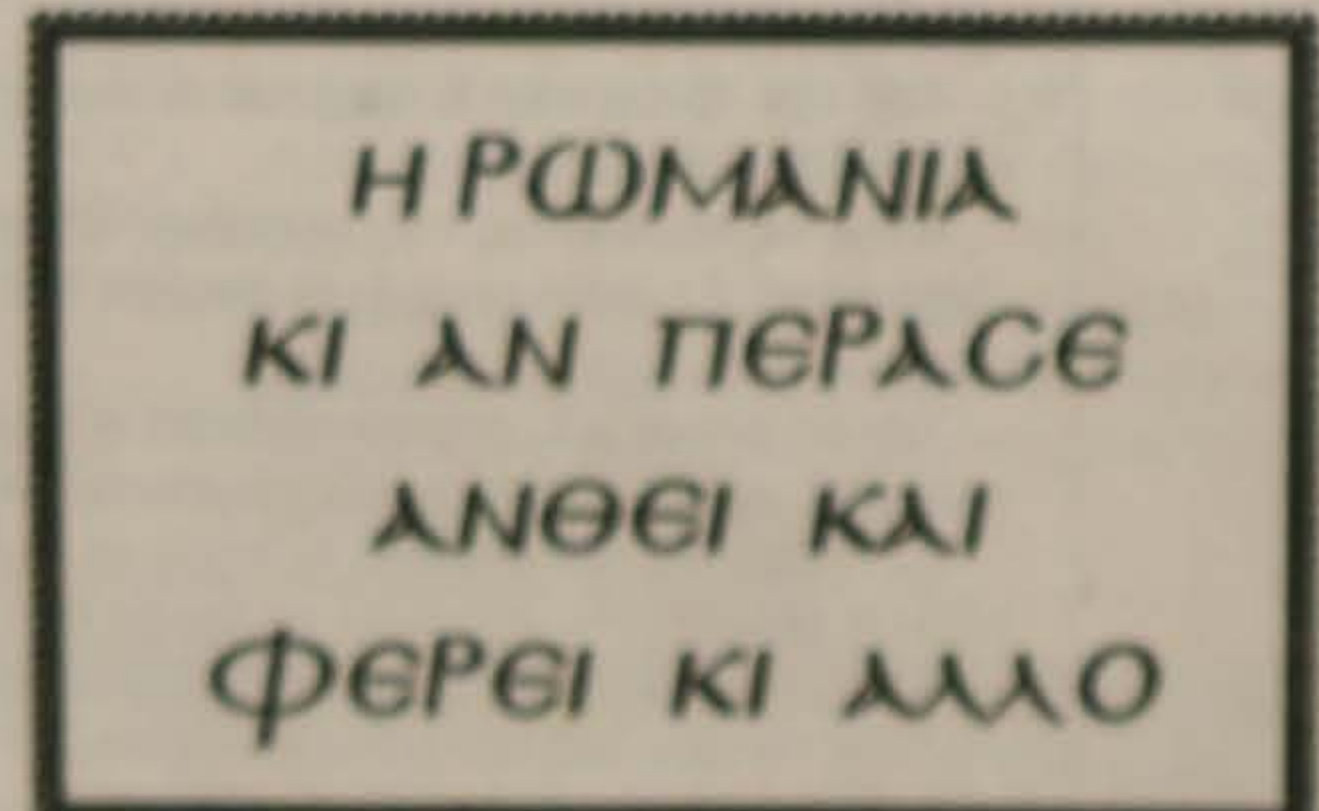
Ο δρόμος αυτός είναι δύσκολος και γνυρίζετε το γαστήρι.

Όμως πρέπει να καταβάλουμε κάθε προσπάθεια προς την κατεύθυνση αυτή ίσως κάποτε ακουστεί η φωνή των ρόδων, η φωνή της ανθρωπιάς και γίνει το ελληνικό θέαμα για ένα καλύτερο αύριο.

Σας ευχαριστώ πολύ και καλή αντίκριση στη Βέροια.

Τελειώνοντας θέλω να προσφέρω εκ μέρους της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας στην οργανωτική επιτροπή του Φεστιβάλ ένα ενθύμιο, μοναδικό, ζωγραφισμένο από τη ζωγράφο Βάσω Καραμήτσου με παραστάσεις που αναφέρονται σ' αυτές τις γιορτές

λος ο γνώστος και έμπειρος Σοιμελίδης Μιχάλης που έδειξε το ταλέντο του για μία ακόμη φορά. Καλλιτέχνες ο Θόδωρος Βερσιώτης (λύρα) και Κοταρίδης Τάσος (νταούλι).

Ο Καβάφης και το Δημοτικό τραγούδι

Νόρας Κωνσταντινίδου Δασκάλως - Λογοτέχνη

Το Μάρτιο του 1921 ο Κωνσταντίνος Καβάφης που θεωρείται ότι προέτρεξε της εποχής του και διέθετε μια οξυδερκεία που άγγιζε την προφητεία, ασχολήθηκε με το "Άσμα Τραπεζούντων", γράφοντας δική τους παραλλαγή, στην οποία όμως διατήρησε τον αρχικό τίτλο.

Το τραγούδι αυτό, με τίτλο "Επάρθεν" και αναφερόμενο στην άλωση της Πόλης από τους Τούρκους το 1453, έζησε στο στόμα των Ποντίων 477 χρόνια.

Ο Καβάφης έκανε τις δικές του επιμβάσεις στο στίχο και έβαλε τη δική του σφραγίδα με τις προσεκτάσεις του συμβολισμού. Είναι βέβαια, γνωστό πως δεν ήταν η μοναδική φορά, που τον απασχόλησε ο Ελληνισμός του Πόντου.

Γι' αυτό και οι Κοιμηνοί και οι γυναίκες της αυτοκρατορίας Τραπεζούντας δεν απουσίαζαν από τα ποιήματά του.

Γράφτηκε ότι το "Επάρθεν" είναι ο πιο τραγικός, ο πιο συνταρακτικός θρήνος για το χάσιμο της μεγάλης αυτοκρατορίας. Μαζί με άγριο μικρολόι, με παλιό στίχο τραγικών, όπου ο χαρμός ολοφωρετά σπαρταράει για το μέγεθος της απώλειας κι έτσι γίνεται η γέφυρα που ενώνει τον αρχαίο Ελληνισμό με το Βυζάντιο και το νεώτερο και προβάλλει την αδιάπτωτη ενότητα.

Δεισιδαιμονίες... από τη Σάντα

+ Στάθη Αθανασιάδη

Αγελάδα: Όταν πουλούν ή σφάζουν, φυλάγουν ή το σχοινί με το οποίο την έδεναν ή τα κέρατα ή τις τρίχες της ουράς της, για να μη "παρ' οξωπίς το μαντρίν". Όταν μένουν το βράδυ στη βοσκή, και δεν γυρίζουν στο σταύλο, πετούν στη φωτιά πέταλο ή καρφί για να μην τις φάγει ο λύκος. Όταν δε το επαναλαμβάνουν οι αγελάδες, μετρούν μ' ένα σπάγγο από τα κέρατα ως την ουρά και τον κρύβουν απάνω στην πόρτα του σταύλου "κι άλλο έξ κι απομένε".

Αγιάσματα: Ο άρρωστος θεραπεύεται όταν αφήνει ένα τεμάχιο από τα φορέματά του επάνω σε θάμνους ή αγκάθια κοντά στα αγιάσματα.

Αγρόρθωπον: Όταν βλέπει κανείς "αγρόρθωπον" βλάφκεται (αρρωσταίνει ψυχικά και συνήθως δεν γίνεται καλά).

Αγριοτριανταφυλλιά: Όταν χτυπάς την αγελάδα με βέργα αγριοτριανταφυλλιάς (μασούρας) θα κατορηήσει αίμα.

Ακαρπία δένδρου: Αν ένα δένδρο δεν καρποφορεί, παίρνουν την αξίνα και το φοβερίζουν πως θα το κόψουν, αν δεν φέρει καρπό.

Αλάτι: Αν ήθελαν να φύγει ένας ανεπιθύμητος επισκέπτης, τοποθετούσαν πίσω από αυ-

τόν λίγο αλάτι.

Αλυσίδα (τζακιού): Αν κουνήσεις την αλυσίδα από την οποία κρεμάνουν τα δοχεία του φαγητού, περισσεύει το χρέος σου.

Ανικανότητα ανδρική: Ο κουμπάρος έπαιρνε μία κλειδαριά με κλειδί, την άνοιγε και έβαζε σε μία μεριά την κλειδαριά και σε άλλη το κλειδί, απ' ανάμεσα περνούσε ο γαμπρός, κατόπιν την έπαιρνε, την έκλεινε και την έβαζε στην τσέπη για να μη "δέσκεται ο γαμπρόν".

Ανδρας: Αν περάσει ανάμεσα από δύο γυναίκες, "άλλο ο λόγος ατ κι δαβαίν", δηλαδή δεν τον ακούουν πια και δεν κάμουν ό,τι λέγει.

Αρρώστεια: Η αρρώστεια ακολουθεί τον άνθρωπο. Όταν υποψιασθούν πως η αρρώστεια έγινε από μάτι ή από γλώσσα, "αποκαπνίζε τον άρρωστο" δηλ. καίουν στο θυμιατήρι βαμβάκι του ευχέλαιου ή με το οποίο σκούπισαν τις εικόνες ή με άλλα πράγματα από την εκκλησία και θυμιατίζουν τον άρρωστο. Αν περάσει λείψανο κοντά από σπίτι όπου κείται άρρωστος, τον σηκώνουν όρθιο ως ότου περάσει η κηδεία. Για να θεραπευθεί ο άρρωστος πρέπει να κάμει λαμπάδα ίση με το μπόι του. Οι αρρώστειες φαίνονται στους ανθρώπους γέρο κοκκαλιάρηδες και κουρελιάρηδες.

Αριθμοί: Απαίσιο λογαριάζουν τον αριθμό 13, γιατί 13 έκατσαν στο μυστικό δείπνο.

Άστρα: Όταν ιδούν διάττοντα άστρα λένε ότι θα πεθάνει κάποιος. Καθένας έχει το άστρο του στον ουρανό. Αν μετρήσεις τα άστρα γεμίζουν τα χέρια σου "κούτσας".

Αυτί: Αν βουίζει το αυτί σου προμηνύεται θάνατος ή το λιγότερο κακή είδηση.

Βάιον: Το κλαδάκι που έδινε ο παπάς στην εκκλησία αν είχε περιττό αριθμό μπουμπουκιών ήταν άισιος οιωνός και αν είχε άρπιο αριθμό ήταν κακός.

Γάτα: Έχει επτά ψυχές. Όταν γυρίζει τα πισνά της προς τη φωτιά λένε πως θα χιονίσει.

Γιατρικό ζώο: Αν αλείψεις με γιατρικό το ζώο σου, μην το λες σε κανέναν επί τρεις ημέρες, γιατί ποτέ δεν ωφελεί.

Γυναίκα: Η γυναίκα έχει επτά διαβόλους κι ο άντρας έχει ένα, κ' εκείνος είναι κουτσός.

Δαχτυλίδι: Αν δεν έχεις δαχτυλίδι "παρνούσιανταν τα δάχτυλασ" (καταστρέφεται το μέρος του δαχτύλου που είναι ολόγυρα στα νύχια).

Εκλειψη: Εκλειψη ηλίου ή φεγγαριού προμηνύει ότι θα γίνει μεγάλος πόλεμος και θα χυθεί πολύ αίμα. Μερικοί την εκλειψη του ηλίου τη θεωρούν κακό για τους χριστιανούς, του φεγγαριού κακό για τους Τούρκους.

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

Ποτάμια ονταν' Χολιάσκουστον
λιθάρια κοβαλείτεν,
τα γούμια σύρετεν σ' ο γιάν
τα τάρτια μ' κι' επορείτεν

Πα σας εκείνον π' εξησεν
ς' α παλαιά τα χρόνια,
τα τούάπουλασ ατ' π' έγρασεν
σ' η πατριδας τα δρόμια.

Τα δάκρυαμ' έντανε ποτάμ'
έρθαν σ' ο κατωθύρι σ'
να ρούζνε και φουρκούνταν
η μάνας' και ο κύρη σ'

Εναν ημέρα ολίγον εν
τα δύο κι κανείνταν,
να λέγω σας τα τάρτια μου
ς' ην καρδιάμ' ντο κείνταν

Χορτοθέρτς 99
Γιάννης Μιχαηλίδης

Η γοητευτική ομορφιά της Ευξείνου Λέσχης και το πικρό μου παράπονο

Γράφει ο Μιχάλης Γερασιμίδης
Συν/χος δάσκαλος,
Γεν. Γραμματέας Ευξείνου Λέσχης

Πολλές φορές αναφέρθηκα στη συμμετοχή της Ευξείνου Λέσχης σε αξιόλογες παραδοσιακές εκδηλώσεις μέσα και έξω από τη χώρα μας. Με ευχάριστες πολιτιστικές εξορμήσεις ικανοποιεί τις περισσότερες τιμητικές προτάσεις των αδελφών Σωματείων. Τα χορευτικά μας συγκροτήματα και η πολυπρόσωπη ποντιακή χορωδία βρίσκονται διαρκώς σε κατάσταση επιφυλακής.

Είναι πολύ σημαντικό στα δύσκολα αυτά χρόνια του αφελλισμού νέοι άνθρωποι να υπηρετούν με ενθουσιασμό την εθνική μας παράδοση. Το γεγονός αυτό αποτελεί όαση ελπίδας κατά της ανεξέλεγκτης ξενομανίας που απειλεί την πολιτιστική μας ταυτότητα.

Αλλά το ενδιαφέρον της Ευξείνου Λέσχης δεν επικεντρώνεται μόνο στον ποντιακό χορό ή το τραγούδι. Εκτείνεται και αγκαλιάζει κάθε πτυχή της ανεκτίμητης προγονικής μας κληρονομιάς. Ταυτόχρονα φέρνει στο φως όλα τα αδικαιώτα οράματα ενός ξεριζωμένου Ελληνισμού. Εχουμε συνεπώς ύψιστο χρέος να στοχεύουμε σ' ένα ευρύτερο και πιο ουσιαστικό έργο. Βασική προϋπόθεση προς την κατεύθυνση αυτή είναι οι εγκάρδιες δημόσιες σχέσεις με παράγοντες πολιτιστικών κυρίως φορέων. Στον τομέα αυτό δεν συναντούμε ιδιαίτερη δυσκολία και μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις οι καλές μας σχέσεις όχι μόνο άντεξαν στο χρόνο αλλά εξελίχθηκαν σε πραγματική αδελφοποίηση. Και είναι πολύ φυσικό όταν λάβει κανείς υπ' όψη του τους σαγηνευτικούς παράγοντες που συμβάλλουν αποτελεσματικά στη σύναψη μιας τέτοιας ανιδιοτελούς φιλίας και συνεργασίας. Ενωώ κυρίως το γνωστό πατροπαράδοτο ποντιακό γλέντι που στήνεται συνήθως μετά τις εκδηλώσεις. Αποτελεί δε ομολογουμένως το αποκορύφωμα της επιτυχίας σε κάθε διοργάνωση. Κατά τη διάρκειά του οι συνδαιτυμόνες υπό τους ήχους της γλυκόλαλης λύρας ξεφάντωνουν και ξεδιπλώνουν τον αληθινό τους ψυχικό κόσμο. Ο γέρος συγκινημένος αρχίζει τις νοσταλγικές του μαρτυρίες για τις αλησμόνητες πατρίδες, οι νεότεροι θυμούνται λογιές - λογιές δακρύβρεχτες ιστορίες παλαιότερων και όλοι μαζί βιώνουμε το ύψιστο χρέος να κρατήσουμε φλογερό το καντήλι της ποντιακής ιδέας.

Μέσα σ' ένα τέτοιο κλίμα συναισθηματικής εξαρσης και μέθης ανακαλύπτεις ανθρώπους το ήθος των οποίων διατηρείται ακόμη αλώβητο για να θυμίζει άλλες πιο ανθρώπινες εποχές. Αυτή την ώρα άθελα και νοερά δίνεις τον όρκο μιας αδελφικής συμμαχίας με πρώτιστο φυσικό στόχο τη σωστή προβολή της παράδοσης. Με τέτοιους χαρακτηριστικούς συνεργάτες δεν μπορεί παρά να έχεις την αναμενόμενη καρποφόρα πορεία.

Η ποντιακή λύρα

του Παύλου Τσακαλίδη Προϊστάμενου συγκροτήματος "Διοσκουριάδα" Σοχούμ

Η λύρα ως μουσικό όργανο εμφανίστηκε στην αρχαία Ελλάδα από τους μυθικούς χρόνους. Στο 2ο και 3ο αιώνα π.Χ. αναφέρεται η πρώτη απεικόνιση της λύρας και ο τρόπος του παιξίματός της στην Κρήτη.

Από τον 7ο αιώνα μ.Χ. άρχισαν οι αναζητήσεις της νέας μορφής λύρας. Αυξήθηκαν οι χορδές και εμφανίστηκε η κιθάρα.

Κατά τις περιόδους της ρωμαϊκής και της βυζαντινής αυτοκρατορίας παρουσιάστηκαν μεγάλες ορχήστρες. Γι' αυτό υπήρξε η ανάγκη για μια λύρα νέας μορφής, με μεγαλύτερη δύναμη αντίληψης.

Τον 8ο αιώνα μ.Χ. παρουσιάστηκε η πρώτη λύρα με δοξάρι με μία χορδή, που αποτέλεσε τη μεταβατική μορφή από τη χορδόπληκτη λύρα στη λύρα με δοξάρι.

Στη διάρκεια των αιώνων, οι τεχνίτες αναζητούν την τέλεια μορφή της πολύχορδης λύρας με δοξάρι. Η εξέλιξη του οργάνου το έφερε στη μορφή του ονομάστηκε "λύρα ντε μπράτσο". Αυτή αποτέλεσε τη βάση για τη δημιουργία του ελληνικού λαϊκού βιολιού - ποντιακής λύρας. Η ποντιακή λύρα, που έφτασε ως τις μέρες μας, είναι το βασικό όργανο των Ποντίων και η μουσική που παίζεται με αυτήν αντανάκλα την πολιτιστική κληρονομιά του ελληνικού λαού, πολλών αιώνων.

Το πλησίασμα αυτό των ανθρώπων με το μεράκι της προσφοράς το έχει ανάγκη σήμερα ο τόπος μας και πρέπει να ενθαρρυνθεί. Η ελληνική επαρχία κρατάει αρκετά ψηλά τη σημαία των παραδόσεων και προσφέρεται περισσότερο για ένα τέτοιο ξεκίνημα. Δεν έχει κυριέψει ακόμα ολοκληρωτικά ο ξενοφοβικός τρόπος ζωής με το εισαγόμενο πολιτιστικό σκουπιδομάνι.

Αν οι ζωντανές αυτές δυνάμεις δεν καταφέρουν να παντρέψουν δημιουργικά τις αιώνιες αξίες της παράδοσης με τον σύγχρονο τρόπο ζωής, τότε η πολιτεία οφείλει να παραδεχτεί τα λάθη και τις παραλείψεις της.

Εκτός των άλλων, διαθέτει υπέρογκα ποσά σε ξένα συγκροτήματα και μεις παιδεύμαστε με πενταροδεκάρες να μεταλαμπαδεύουμε στις νεότερες γενιές τις ελληνοπρεπείς παραδοσιακές μας αξίες. Πρόσφατα επί πέντε μέρες σε διεθνές βουλγαρικό Φεστιβάλ καταχειροκροτήθηκε από χιλιάδες θεατές όχι το συγκρότημα της Ευξείνου Λέσχης που συμμετείχε αλλά η ΕΛΛΑΔΑ.

Βλέποντας την τούρκικη αντιπροσωπεία να διανέμει απλόχερα λογιές - λογιές πανάκριβα "διαφημιστικά" φυλλάδια, ρώτησα και πήρα την εξής απάντηση: "όλα μας τα έξοδα πληρώνονται από το Πολιτιστικό Κέντρο".

Εμεις για να πάμε βγάλαμε σε λαχειοφόρο αγορά ένα γουρούνι προσφορά από το φίλο μας Γιώργο Καραγιαννίδη. Και δεν ήταν η πρώτη φορά που το κάναμε. Τα σχόλια περιπεύουν. Για να μην αναφερθώ στις χρηματοδοτήσεις και πάσης φύσεως διευκολύνσεις που παρέχουν ξένες χώρες σε πολιτιστικούς συλλόγους Ελλήνων μεταναστών.

Αφορμή να γράψω πήρα από τη συμμετοχή μας στο δεκαήμερο των εκδηλώσεων της Χρυσαιγής Λαγκαδά (2-7-99). Εκεί έζησα το μεγαλείο της ψυχής των ανθρώπων που δίνουν το είναι τους για ένα καλύτερο αύριο. Εζησα κάτι που θυμίζει Ελλάδα. Δεν θέλω να μπω σε λεπτομέρειες εκμεταλλεόμενος την κατανόηση του τοπικού και ποντιακού τύπου.

Αλλωστε η εντυπωσιακή εμφάνιση του χορευτικού μας, οι χαιρετισμοί του τμήματος νέων και του Προέδρου της Λέσχης, η ανταλλαγή αναμνηστικών έζρων με επιστέγασμα το ποντιακό γλέντι, είναι δεδομένα.

Αραγε όλοι αυτοί που τρέχουν αφιλοκερδώς θυσιάζοντας τον ελεύθερο χρόνο τους θα έχουν το κολακευτικό, έστω, μειδίαμα της πολιτείας για ό,τι κάνουν; Εμεις είχαμε και αυτή τη φορά τη δυνατότητα ν' ανταποκριθούμε σ' ένα κάλεσμα με λογιές λογιές συγκινητικά βιώματα μειζήνοσ σημασίας για τη συνέχιση του έργου μας. Και το οφειλούμε στο Πρακτορείο του Κώστα Ανδρεάδη. Διασχίζοντας μέσα σε βουλγάρικο έδαφος τον χειρότερο δρόμο που γνώρισε στην καρδιά του μας υποσχέθηκε μία δωρεάν εκδρομή και τήρησε την υπόσχεσή του.

Αλλά μέχρι πότε και που θα συναντήσουμε άλλους δρόμους με ατελείωτες λακούβες;

Μνήμη του Γιάννη Τσαλουχίδη

Εφυγε στα 75 χρόνια του ο Γιάννης Τσαλουχίδης, που διετέλεσε βουλευτής της Θεσσαλονίκης, γενικός γραμματέας του υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης και δημοτικός σύμβουλος, ενώ διατηρούσε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, αν και σπούδασε Μαθηματικά.

Εγγραψε βιβλία, τουριστικού, μακεδονικού ενδιαφέροντος, όπως και για τις σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία, ενώ συνεργάστηκε με τον "Οικονομικό Ταχυδρόμο" και εφημερίδες της Θεσσαλονίκης, της Αθήνας, όπως και με ποντιακές, δεδομένου ότι ήταν ποντιακής καταγωγής.

Τον διέκρινε η ευγένεια του χαρακτήρα του, η πνευματική συγκρότηση και η μεγάλη του ευαισθησία για τα εθνικά θέματα, τα ζητήματα του απόδημου ελληνισμού, την αγιοεπίκτη κληρονομία και τα κοινωνικά προβλήματα στο πλαίσιο και του "Ρόταρι", όπου διετέλεσε πρόεδρος στη Θεσσαλονίκη, ενώ έδωσε πλήθος ομιλιών.

Πρόκειται συνεπώς για σημαντική απώλεια για τη Μακεδονία, τον Ποντιακό Ελληνισμό και τον επιχειρηματικό κόσμο, για τη δημόσια, οικονομική και κοινωνική ζωή της Βόρειας Ελλάδας...

ΓΙΩΡΓΟΣ Χ. ΧΙΟΝΙΔΗΣ

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΑ ΑΓΙΑ ΧΩΜΑΤΑ

Στον Πόντο το ταξίδι μου στην δροσερή Σαμψούντα στην Τραπεζούντα Αμάσεια στη δόλια Κερασούντα. Εφυγε πέταξε η ζωή, η ομορφιά κι η χάρη τ' απδόνι τώρα δε λαλεί δεν βγάζει η γη χορτάρι κι ο πόθος π' έμεινε κρυφός μεσ' τις καρδιές μας δίνει φως!

.....
Πάμε τώρα στον Γαλατά, Νιοχώρι και Ταταύλα στο Πέραν και στο Μπαλουκλί, με πληρωμένα ναύλα, στην Παναγιάς τ' αγίασμα όπου δακρύζει η εικόνα, στη φύση που ρημάξανε, στον άγριον χειμώνα εκεί στην όμορφη εκκλησιά στην φρίκη, την απελπισιά!

Στην Πόλη την Βασιλίσα σιγήσαν οι καμπάνες, πέσανε τα καμπαναριά, χαθήκανε κι οι μάνες... Στις γειτονίες τις όμορφες αδειάσαν οι πανσέδες βιόλες, γαζίες, γιασεμιά, φρέζιες και κατηφέδες, όλοι πεθάναν σιωπηλά στο χρόνο που γοργά κυλά!

Βλέπεις τριγύρω τα τζαμιά, Μοεζίνηδες φωνάζουν και του Μωάμεθ του πιστούς για προσευχή να κράζουν. Η Αγιά Σοφία περιήφανη σαν κάστρο είναι στημένη, έρημη κι αλεπούργητη πάντα μας περιμένει ν' ανάψουμε πολλά κεριά στους Εθνους μας τη λευτεριά!

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΑΡΥΔΗΣ
Ταξίαρχος ε.α.

• Αναδημοσιεύεται από το περιοδικό "Απολύτρωσις" Μαΐου - Ιουνίου 1999